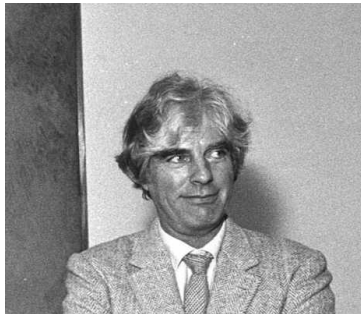

Schilder die onvolkomenheden benadrukte

Herman Gordijn in 1982
PETER DE WAARD

Flinke bollingen, bizarre kleuren en vervormde lichamen kernmerken het werk van Herman Gordijn, van wie nu een expositie loopt.

PETER DE WAARD

'Ze heeft prachtige handen en een heel mooie huid. En een levendig gezicht', zei portretschilder Herman Gordijn toen hij in 1982 koningin Beatrix mocht gaan schilderen.

Iedereen was op voorhand achterdochtig. Gordijn had nu eenmaal de reputatie van iemand die bijna karikaturen van vrouwen maakte. Hij hield van 'grote bollingen' en vulde zijn schilderijen ermee. 'Kromme, opgeblazen, rimpelige vrouwen zijn het, vet, lelijk, asymmetrisch, komisch in hun absurditeit', aldus de kunstrecensent van de Volkskrant.

Hij kreeg kritiek dat hij vrouwen 'altijd zo lelijk maakte' en werd zelfs van vrouwenhaat beschuldigd. Maar Gordijn haalde daarover de schouders op. Hij accentueerde de onesthetische kanten, omdat hij juist personen bewonderde die de onvolkomenheden van het lichaam durfden te tonen.

Maar het portret van Beatrix was heel klassiek. De Volkskrant prees het als een schitterend portret: 'Een prachtige vrouw: eigentijds, zelfverzekerd, met dat vleugje ironie dat heel sterk hoort bij de huidige koningin.'

Gordijn maakte wel meer gelijkende portretten van vrouwen en mannen, onder meer van Loek en Miep Brons, acteur Ton Lutz en van de Amsterdamse burgemeester Ivo Samkalden. Het gaf hem de financiële ruimte om zijn andere werk te kunnen maken: in uitdagende kleding gestoken en schots en scheef geproportioneerde vrouwen in bizarre kleuren. 'Het klassieke schoonheidsideaal is ook maar door mensen gecreëerd', zei hij. Vervormd en gemanipuleerd realisme, oordeelde kunsthistoricus Rudi Fuchs in zijn boek *Vrouwen van Herman Gordijn*. Hij vergeleek Gordijn met de oude Bruegel, die met zijn boertige figuren een eigen sfeer creëerde.

Gordijn overleed 25 mei op 85-jarige leeftijd in Terschuur bij Barneveld, waar hij met zijn vriend woonde. Een al geplande expositie van zijn werk is nu geopend in museum More in Gorssel.

In een Haags middenstandsgeslacht werd hij geboren. Het hele gezin deed aan beeldende kunst, maar Herman was de enige die daar zijn beroep van zou maken. Hij kreeg een opleiding aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en de Vrije Academie. Tijdens zijn studie schilderde hij nog landschappen en stillevens. Maar als kind was hij gefascineerd geraakt door de sterk opgemaakte hoeren die hij in de stad zag. Zijn prent *Het Groenewegje* uit 2016 verwijst daarnaar.

Zijn eerste belangrijke werken waren *Bordeelraam* uit 1956, *Op de thee* (1957), *Maison Krul* en *Badmintonspeler* uit 1958 en *Hoer met cyclaam* uit 1959. Hij verhuisde later naar Amsterdam. Een van zijn favoriete modellen was de journaliste Lida Polak, die de inspiratie vormde voor veel van zijn vrouwenfiguren. De andere was Mona Monte, die poseerde voor hem toen hij doceerde aan de

Rietveld Academie. Zij staat onder meer op het doek *Biljart* (1978) met de kin bijna op de rand van de speeltafel, lodderige ogen, volle lippen, de keu diagonaal gericht op een bal die er niet is en in een houding die niet kan kloppen.

Behalve portretten maakte Gordijn een reeks schilderijen met bizarre taferelen in Amsterdam. Ook was hij actief als decor- en kostuumontwerper voor grote toneelgezelschappen en werkte hij met regisseurs als Elise Homans, Hans Croiset, Ton Lutz en Peter Sjarof.

Hoewel hij al enige tijd ziek was, maakte Gordijn voor de expositie in Gorssel een nieuw werk, getiteld *De Wallen*, waarop een naakte man op hoge hakken als een prostituee poseert. 'Het schilderij was nog niet af, maar de adem was op', aldus zijn partner Joseph Kessels in het overlijdensbericht.